

Referat Forum for forskningsdekaner 19. april 2021

Deltakere:

Åse Gornitzka (viserektor)
Per Morten Sandset (viserektor) (til kl. 13)
Anders Runesson (TF)
Vibeke Blaker Strand (JUS) (fra kl. 12-14)
Jens Petter Berg (MED)
Mathilde Skoie (HF)
Bjørn Jamtveit (MN)
Janne Elin Reseland (OD)
Tore Nilssen (SV)
Erik Knain (UV)
Carl Henrik Gørbitz (UiO:Livsvitenskap)
Vebjørn Bakken (UiO:Energi)
Tore Rem (UiO:Norden)
Hugo de Boer (NHM)
Erling Hagen Agøy, UiODoc

Forfall: Håkon Glørstad (KHM)

Inviterte: Frode Helland (HF) og Anne Julie Semb (SV) under sak 23/21; Under etikkseminaret: Bjørn Ramberg leder av Forskningsetisk utvalg, Ole M. Sejersted, leder av Redelighetsutvalget, Knut W Ruyter, vitenskapsombud, Mathias Kaiser (UiB) og Elisabeth Staksrud (HF/leder NESH)

Sekretariat:

Ingrid Sogner (fung. Avdelingsdirektør, FIADM)
Malena Bakkevold (seksjonsleder, FIADM)
Torbjørn Grønner (koordinatør for forumet, FIADM)
Åse-Marit Kristiansen (påtroppende koordinatør for forumet, FIADM)

Møteleder: Åse Gornitzka og Per Morten Sandset
Referent: Torbjørn Grønner
Sted: Zoom
Tid: 11.00-14.00

Godkjenning av innkalling og referat

Innkallingen og referatet ble godkjent.

Diskusjonssaker

SAK 23/21 Posisjonsnotater for forskning og utdanning ved viserektor Åse Gornitzka og leder for arbeidsgruppen for demokrati og ulikhet, dekan Frode Helland, HF, og leder for arbeidsgruppe for grunnforskning, dekan Anne Julie Semb, SV.

Bakgrunn: Det vises til FFD-sak 67/20 14. des. 2020 «Posisjonsnotater for forskning og høyere utdanning - bakgrunn, prosess og mandat for arbeidsgrupper» og sak 20/21 Posisjonsnotat for

Livsvitenskap inkl. helse. Følgende arbeidsgrupper har levert sin skisse til posisjonsnotat: Grunnforskning og Demokrati og ulikhet.

Saken ble lagt frem for diskusjon og tilbakemelding til det videre arbeidet med notatene. Frode Helland innledet om posisjonsnotatet om demokrati og ulikhet, og Anne Julie Semb innledet om posisjonsnotatet for grunnforskning.

Vedlegg

-Saksfremlegg

-Skisse til posisjonsnotat fra arbeidsgruppe for demokrati og ulikhet

-Skisse til posisjonsnotat fra arbeidsgruppe for grunnforskning

Fra diskusjonen:

Om posisjonsnotat fra arbeidsgruppe for demokrati og ulikhet:

- Viktig at notatene snakker sammen og at man ser koplingene:
 - Livsvitenskap og helse vil også inkludere spørsmål om ulikhet, blant annet relatert til organisering av helsetjenester.
 - Gjerne undersøke det globale perspektivet når det gjelder helse: globale løsninger gjelder for å løse helseutfordringer.
 - Forskerutdanningen i et globalt perspektiv bør også nevnes, noe som vil gi en fin balanse mellom nasjonale og UiO-anliggender, men det er viktig at den nasjonale forskningsagendaen står i fokus, ikke fokusere på UiO alene.
 - Koble til sosial rettferdig energiomstilling (ref. notat om Klima og miljø).
- Det ble spurt om man burde fremheve at det kreves en «systematisk forskningsinnsats» – ikke nødvendigvis bare den radikalt tverrfaglige forskningen.
- Bra overordnet grep om demokrati og ulikhet; at det kommer under et bredt bærekraftsbegrep.
- Om utdanning og kunnskap: man kan være tydeligere på at utdanning gjennom hele løpet er et grunnleggende premiss.
- Det kan være behov for å nyansere hvilke prosesser, krefter og dynamikker som virker mot hverandre i diskusjonen rundt økende mistillit til forskning og ekspertise, inkompatible utviklingstrekk kan gjøre seg gjeldende innen ulike områder.

Om posisjonsnotat fra arbeidsgruppe for grunnforskning:

- UiOs fem prioriteringer er de som UiO ønsker inn i LTP.
- Strukturen på notatet om grunnforskning er ulikt de foregående, men funksjonen og innhold kan endres over tid, det skal kunne fungere som et levende notat.
- Det bør komme tydelig frem at den nysgjerrighetsdrevne forskningen har egenverdi, det må være rom for forskere som tenker utenfor boksen.
- Man må vektlegge et kulturargument, at forskning bygger på visse felles normer og verdier.
- Kan HUMSAM-dimensjonen styrkes ved å henvise til kunnskapsberedskap om forhold som plutselig kan få relevans for offentligheten? «Retningsløs og nysgjerrighetsdrevet» forskning kan vise seg å være nyttig på måter man ikke kjenner på forhånd.
- Grunnforskning er viktig for den forskningsmessige beredskapen, og for at Norge og norsk forskning skal være relevante i det globale vitenskapssamfunnet bør dette være en forpliktende prioritering i norsk forskningspolitikk.
- Vitenskapelig konkurransevne er styrket ved at Norge har det finansieringssystemet det har – jf. basisforskning og virkemidler for fremragende forskning.
- Det er viktig å ikke argumentere på en måte som indikerer at det ikke foregår grunnforskning innen de andre tematiske områdene.

Oppfølging

Når posisjonsnotatene ferdigstilles vil de brukes i prosessen med å utarbeide innspill til Langtidsplanen.

SAK 24/21 Oppsummering av bærekraftsamtalene ved viserektor Åse Gornitzka

Bakgrunn: Høsten 2020 gjennomførte prorektor Gro Bjørnerud Mo og viserektor Åse Gornitzka samtaler om bærekraft og tverrfaglighet med representanter for UiOs enheter, satsinger, sentre, UB og Studentparlamentet. Samtalene tok opp hvordan enhetene følger opp bærekraft og tverrfaglighet. Dette er oppsummert i notatet.

Vedlegg

-Saksnotat

-Oppsummering av samtalene

Fra diskusjonen:

Siden samtalene har bærekraft kommet tydeligere frem på enhetene; men krever oppfølging.

- Flere fakulteter arbeider for å styrke bærekraftsarbeidet, og det inkluderes i økende grad i den generelle virksomheten. Eksempelvis: utvikling av emner; arbeidsgrupper internt for å utarbeide konkrete forslag; vurdering om KD-stillingene kan brukes spesielt mot bærekraftsrelevant forskning og innovasjon; egne enheter som kanaliserer bærekraftsaktiviteter.
- Grenseoppgangen mellom akademia og aktivisme bør diskuteres (jf. også diskusjonen i seminaret om forskningsintegritet).
- Sterke initiativ vokser ofte fra grasrota, men er fragmentert og det vil være nyttig for miljøene å bli bedre kjent på tvers både på fakultet og på tvers av enhetene. Behov for å organisere noe for å riste sammen disse ved UiO, en universitetskonferansen kan eksempelvis bidra.
- Det er viktig med frihet til å definere hva bærekraft er innenfor den enkelte virksomhet: det må eksempelvis også inkludere sosial bærekraft og globale perspektiver.
- Bærekraft i utdanningsløpet må tydeliggjøres.
- Bærekraftsdimensjonen blir viktig i det nye UiO:Demokrati. Bærekraft og bærekraftsmålene som en tverrgående dimensjon i alt vi skal gjøre, i tillegg løftes klimakrisen som et spesielt tema.
- Det er viktig å tenke at kunnskapen skal være bærekraftig; jf. forrige sak om grunnforskning. Når vi ikke vet hvordan verden er om noen år, så må vi gi studentene kunnskap som holder uansett hvordan verden endrer seg.

Oppfølging

Oppfølging av bærekraftsarbeidet ved UiO planlegges fulgt opp med ny sak i FFD til høsten.

Orienteringssaker

SAK 25/21 The Guilds sommerskole for phd-kandidater ved viserektor Åse Gornitzka

Bakgrunn: Den årlige Guild sommerskole for ph.d.-kandidater foregår i år digitalt, 5.-11. juli. University of Glasgow er vert for sommerskolen og temaet er forskningskommunikasjon. UiO kan nominere to kandidater for deltakelse. Forskningsdekanene bes om å foreslå potensielle kandidater og/eller oppfordre kandidater til å søke. E-post med nærmere opplysninger ble sendt til forskningsdekanene 8. april.

SAK 26/21. Nytt fra forskningsdekanene v/ forskningsdekanene

Bakgrunn: Runde rundt bordet om nytt fra forskningsfeltet ute på enhetene

Utgikk

Eventuelt:

Sak 27/21

UV har meldt sak om ønske om kompetansehevingstilbud innen prosjektledelse for vitenskapelig ansatte. Denne tas som egen sak på neste møte.

Pause 15 min.

SEMINAR OM FORSKNINGSETIKK – se eget program

Oppfølging

- MED er ansvarlig for å arrangere det neste åpne møtet i Forum for forskningsetikk, planlagt å finne sted høsten 2021. Forum for forskningsetikk er ment å være en sentral arena for oppfølging av arbeidet med forskningsetikk og -integritet ved UiO.
- Forslag til en seminarserie for å diskutere forholdet mellom akademisk frihet og forskningsintegritet er under utarbeidelse.

Møter vårsemesteret 2021

10. mai

21. juni